

Uleåborgs Universitet (Oulun Yliopisto)

Utbytesstudier, läsåret 2017-2018
Arkitekturprogrammet, årskurs 4

Frithiof Engzell
fwalden@kth.se

Brasklapp

Denna reseberättelse är mer ambivalent än de flesta. Jag bör dock nämna att jag sökte till Uleåborgs Universitet som en restplats, under tidspress, utan några egentliga förkunskaper om vare sig skolan eller staden. Läs den i ljuset av detta.

Undervisning

Fjärde årskursen på Uleåborgs Universitet utgörs i princip av två alternativa trettiopoängsmoduler per termin, varav en på finska och en på engelska. Det finns även ett par varierande extrakurser och vissa möjligheter att skraddarsy, men i praktiken läser nästan alla utbytesstudenter den engelskspråkiga modulen och de flesta inhemska studenterna den finskspråkiga. Höstens engelskspråkiga modul handlar om formgivning av offentliga platser. Man designar en stadsdel, samt en publik yta och ett industridesignobjekt som ingår i denna. Hela modulen är ett grupparbete, vilket på ett effektivt sätt för samman studenter från olika kulturer, men samtidigt är riskabelt. Jag hamnade i en djupt dysfunktionell (om än trevlig) grupp, och fick därför ägna hela terminen åt ad hoc-artat stressjobb med dåliga resultat. Vårterminens modul består av ett rätt storskaligt arkitekturdesignprojekt (i vårt fall ett konstmuseum), samt tre mindre designkurser inrymt i detta; interiördesign, ljussättning och konstruktion. Den övergripande kursen är intressant, med stort fokus på programlösning och praktiska frågor. Den leds av Rainer Mahlamäki (från Lahdelma & Mahlamäki Architects) som ger saklig och insiktsfull kritik. När det gäller småkurserna erbjuds möjligheten att göra en utökad variant av interiördesignkursen och välja bort en av de andra två, och jag rekommenderar då att välja bort konstruktionskursen. Det är utan överdrift den vagaste och sämst planerade kurs jag läst; bra om du vill ha fem gratispoäng, men inte om du vill lära dig någonting. Ljussättningskursen rekommenderas däremot varmt. Den ansvariga läraren, Henrika Pihlaniemi, är oerhört kunnig och passionerat. Hennes föreläsningar är extremt faktamättade, och hennes kritik vass men saklig. Mitt intryck av de finska lärarna och handledarna är överlag gott. De har dock en tendens att vara för snälla; man måste ibland läsa mellan raderna eller ställa välvalda följdfrågor för att få reda på bristerna i ens design. Studietakten och de krav som ställdes kändes jämförelsevis avslappnade. Vilket inte bara är negativt; mitt projekt under vårterminen var ett av de mer givande jag gjort, för att jag i högre grad kunde sätta ribban själv och styra min egen process. Vårmodulens kurser inleds alla med små referensarbeten i grupp, men själva designuppgifterna får man välja om man vill göra gemensamt (med något fler inlämningskrav) eller individuellt.

Praktiskt

Uleåborgs Universitet är ett gigantiskt, labyrintiskt sjuttiotalskomplex. Arkitektursektionen har tidigare legat separat, men under min vistelse färdigställdes bygget av en ny, ljus, luftig och (såvitt jag hann bedöma) funktionell flygel åt oss i huvudkomplexet. Det finns en träverkstad, jämförbar med den på KTH, samt ett fabriklabs med laserskärare och 3D-skrivare. Jag arbetade mest på min egen dator, men de gånger jag besökte arkitektursektionens datasalar fanns det alltid plats och jag saknade inga program. Det finns även ytterligare datorer utspridda i byggnaden, som saknar designmjukvara men kan användas för att skanna, skriva ut eller flytta på filer. Nära universitetets nav finns 'Tellus Innovation Arena', ett stort utrymme med olika sorters arbetsplatser. Det finns även ett universitetsbibliotek. Skolans lokaler är tillgängliga 24/7, förutsatt att man köpt skolans passerkort. Detta kort krävs även för att komma in i data- och föreläsningssalar dagtid, så det är i praktiken nästan obligatoriskt. Det finns ganska dåliga möjligheter att värma egen mat, men däremot ett halvduzin skolmatsalar som säljer kraftigt studentrabatterad lunchbuffé.

Allt praktiskt/administrativt kring kring utbytet fungerade i princip problemfritt. Skolan tar in en mycket hög andel utbytesstudenter, och har uppenbart bra rutin på att hantera oss. All information om vad som behövde göras var lättillgänglig och tydlig. De gånger jag ändå var osäker på något kunde jag lätt få hjälp av arkitektursektionens kompetenta och vänliga (och svensktalande) studentkoordinator Leena Kuorelahti. Som utbytesstudent erbjuds man också automatiskt boende av studentbostadsorganisationen PSOAS, i form av korridorer för 4-8 pers med delad toalett, badrum och kök. Hyran för dessa ligger strax under 300 euro/mån. Uleåborgsborna talar som regel flytande engelska. Från hela min vistelse kan jag endast minnas tre tillfällen då språket var ett problem.

Uleåborg är extremt cykelvänligt. Landskapet är i princip helt platt, och det finns gott om cykelvägar. Lokalbefolkningen cyklar dygnet runt, året om, men för oss med självbevarelsedrift finns det även bussar. Märkligt nog finns det varken ljusskyltar eller utrop på bussarna som säger vilka hållplatser man passerar. Däremot kan man ladda ner en app vid namn Nysse som enkelt låter en planera resor och se bussars position i realtid. Jag rekommenderar även att så fort som möjligt köpa ett Waltti Travel Card (på Oulu10 i centrum), då detta gör bussresor avsevärt billigare. För resor till och från staden finns en tågstation i centrum samt en flygplats c:a en mil söderut. Själv åkte jag främst tåg, och är helt nöjd med den finska tågtrafiken. Observera att bussarna till och från flygplatsen inte går dygnet runt, så för särskilt sena/tidiga fligheter blir man tvungen att åka taxi.

Staden/Studentlivet

Uleåborgs stadscentrum är trevligt, om än lite småstadsartat. Gott om bevarade äldre hus, ett par mer högprofilerade senmodernistiska betongbyggnader, och ett promenadvänligt landskap av åar, broar, parker och små öar. Universitetsområdet är ett ortogonalt, strukturalistiskt monster i skogen en halvmil norr om staden. Inte lika omdelbart tilltalande, men en arkitektonisk miljö värd att uppleva och med en säregen charm. Större delen av studentbostäderna ligger direkt intill campus, och det finns även ett par stormarknader inom gångavstånd. Detta är praktiskt, men gör området lite deprimerande isolerat. Jag rekommenderar att hitta några lokalbor att umgås med, för att ha anledning att lämna campusområdet oftare. Arkitektursektionen har ett trähus i centrum där det anordnas bastukvällar och andra aktiviteter.

En påtaglig aspekt av studentlivet är att utbytesstudenterna och de inhemska studenterna sällan umgås med varandra. Utbytesstudenterna umgås på turistiga ESN-aktiviteter samt anordnar fester (tänk kallprat och beer pong) i studentboendenas korridorer och klubbbrum. De finska studenterna gör mer varierade och studentikosa saker (maskerade, filmkvällar, kälktävlingar) som är svårare att som utbytesstudent höra talas om. Den främsta studenthögtiden är Wappu, en vecka kring valborg med ambitiöst spexande och kopiösa mängder sprit. De finska studenternas inställning till utbytesstudenter är väldigt kluven; vissa av mina finska kurskamrater jobbade aktivt för att få oss att känna oss välkomna och inkluderade, medan andra ignorerade oss helt.

Att vara svensk student i Finland är ovanligt – under en välkomstföreläsning för utbytesstudenter visade det sig att jag var den enda skandinaviska studenten på hela skolan – och känns speciellt. Jag upplevde att Sverige är väldigt mycket mer närvarande i den finska tankevärlden än omvänt, och att relationen präglas av ett slags lillebrorskomplex. Det skedde vid ett antal tillfällen att lärare ställde frågor eller riktade direkta påståenden till mig som svensk. De finska studenter jag umgicks med bemötte mig glatt och reservationslöst, men på ett svårgreppbart sätt kändes ändå min blotta närvaro som lite 'oartig'. Bland andra utbytesstudenter kände jag mig ofta som ett slags ambassadör; mer bekant med den lokala kulturen, men inte riktigt del av den.

Miljön är utpräglad nordlig. Staden omges av till synes oändlig björk- och tallskog uppbruten av några bostadsområden och sjöar. Vintern är mörk. Så gott som hela hösten och halva våren låg temperaturen på eller strax under noll, och marken alternerade mellan slushie och ishockeyrink. Under servintern/den tidiga våren sjönk temperaturen till stadiga 15-20 minusgrader några månader i sträck, med frisk vinterluft och ett redigt snötäcke. Norrsken garanteras.

Sammanfattning

Uleåborgs Universitet är nog inte det bästa möjliga valet, men inte heller ett dåligt val. Skall man endast göra utbyte under en termin är vårterminen utan tvekan det bättre valet. Skolan är avslappnad men erbjuder de resurser som krävs för att – med lite självdisciplin – ha ett utvecklande läsår. Urvalet av kurser är dock begränsat. Det praktiska är välordnat, och man känner sig som utbytesstudent välkommen och omhändertagen. Platsen är vacker, om än vemodig. Jag avundas vissa som åkte någon annanstans, men i slutändan var min Finlandsvistelse en (ursäkta klyschan) väldigt givande upplevelse, och jag ångrar inte att jag åkte.